

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

Gazeta Częstochowska

Redaktor **Zygmunt Trzebiński.**

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
Częstochowa, Aleja II № 38, telefon № 50.

Vydawca **Antoni Siemcki.**

Warunki prenumeraty i ogłoszeń na stronie IV-ej.

Cena 3 kop.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godz. 7—8 wieczorem.

Czas odnowić prenumeratę na kwartał IV.

W teatrze miejscowym Wielkie Kinematograficzne przedstawienie **Zmiana programu**
DWA RAZY w tygodniu

Obrazy wprost otrzymane z fabryk Paryskich zdjęć z ostatnich nowości.
Oddział I. 1) **Zkład dostają się sztuczne włosy** 2) **Ja umarłem** (komizne). Oddział II. 3) **Zana de Mantrezor** (dramat) 4) **Zwy-
cięstwo** (komizne) Oddział III. 5. **Neila de Loredau** Wenecka legęda XX wieku 6) **Wszehświatowy potop** (komizne)

Nad Program!

Uwaga szanownej publiczności! W celu rozwinięcia sztuki kinematograficznej, żeby dać naszej Sz. Publiczności masę przyjemności, my nie wstrzymujemy się przed żadnym wydatkami. — Ostatni najlepszy wynalazek tegoczesny w tym kierunku będzie demonstrowany w naszym teatrze. W Środę t. j. 13 Października 1909 r. przez kilka dni

Występ Transformistki M-lle DE BOHA

która wykona po każdym seansie 12 prześlicznych transformacji,
Początek w soboty i święta od godz. 3 po poł., a w dnie powszednie od godz. 5 po południu. Zarządzający teatrem G. Scharck.
Uwaga Szanownej Publiczności. W krótkim czasie zjeżdża walka kobiet, o czem będą rozdane specjalne telegramy.

Lekarz-Dentysta
Michał Grejniec
w Częstochowie
i Aleja № 10 dom p.
Rajcherowej.

Przyjmuje codziennie od 9—1 rano i od 3—7 wieczór.
Choroby zębów i jamy ustnej. Płom-bowanie. Zęby sztuczne.

Wychowanie fizyczne.

W artykule wczorajszym wspominałem, jak bardzo ważną czynią nieraz rodzice, szukając przyszłości dla swych dzieci w zawodach, wymagających długich studiów naukowych, lotności umysłu itp. zalet w które natura nie wszystkich laskawa jest obdarzyć. A przecież pozostają inne zawody, nie mniej w zn. czczeniu socjalnym zaszczytne i pożyteczne dla społeczeństwa, które nie wymagają wybitnych zasobów umysłowych.

naście, kiedy po ukończeniu studiów przygotowanych stana w szrankach życiowych do walki o jutro. Już wtedy czas będą to inwalidzi, zasługujący na chleb laskawy, nie zaś męzowie czynni, budowniczoście przyszłości ojcowie następnych pokoleń.

A teraz, z kolei idą pensjonarki. Ta sama historia co z chłopcami, tylko, że sztywiny pancerza gorsetu maskuje krzywiznę krzyża. To są przyszłe matki!

I chce pan, aby pokolenia takich pokoleń zdadne były do wymachiwania młotem, do kierowania biegiem maszyny. Ale przecież nawet przy pracy mniej absorbującej mięśnie, ludzie ci, nie będą w możności sprawować swych funkcji należycie. Przecież nawet najbardziej umysłową pracę wy-maga, aby wykonywują ją miał organizm funkcjonujący prawidłowo. Niech pan sobie wyobrazi lekarza bez nóg, bez płuc, z zawrotami głowy, biegającego po strychach, suterynach, pałacach, dworach miejskich dla ratowania ludziom płuc, nóg i innych dolegliwości. Czy wycieńczony organizm pozwoli wysiedzieć przy biurku redakcyjnym godzin parę, aby skłupić odpowiednio myśli, trzymać je w tam skłupieniu czas dłuższy i opracować artykuł? Przecież funkcje myślowe nieodłączne są od pracy całego organizmu. O ile cięższe byłyby prace niejednego uczonego, gdyby uczony ten był w pełni sił fizycznych?

Nie tylko zatem praca fizyczna, lecz i każda inna praca, aby przeprowadzona była należyte wymaga organizmowi zdrowemu, tembardziej zaś praca fizyczna.

Lecz jakimże cudem nawet zdrowy organizm może wyjść cało z naszego systemu wychowawczego.

Gdy dziecko zaledwie opuścił żdąży zwoja piłuszek i o własnej mocy fajtać nożnymi zaczyna, dobrze wychowana mama wkłada w maleńki mózg następujące f-rmulki kodeksu dobrego wychowania, a więc: grzeczne dziecko nie powinno biegać, grać w piłkę, rzucać kamyczkami, krzyczeć itd. Grzeczne dziecko powinno być manikinem, poruszającym się po przyciśnięciu odpowiedniej sprężynki.

A później w szkole? Jak karcony jest surowo każdy odruch fizyczny. Maie, panie, wyrzucono z gimnazjum z „biletem wliczym“ w dodatku za to, iż nauczyciel przyznał mię na wdruy-wa-

niu się na drzewo. Palant wzbroniony był pod karą 24-godzinnego aresztu. O jakichś grach ruchowych nawet mówić nie mogli. Nie znaczy to bynajmniej, aby nie dbano o nasz „roz-wój fizyczny“. Przychodził dobow i w taki bębna odbywaliśmy mustrę wojskową, polegającą, jak wiadomo, na zręcznym wykrepaniu się na piętach.

W ten sposób powoli odzwyczajano wszystkie cząstki organizmu od pracy wyżejonej, która by wpływała na rozwój mięśni, przyspieszony obieg krwi, wyrabianie śmiałości, zdecydowania, przedsiębiorczości. Ze zdrowego chłopaka czyniono niedołęzę—inwalidę i takiego rzucono w szranki walki o byt.

Rozumiano, iż ten system jest zły, lecz społeczeństwo nie brało udziału w fundowaniu tego systemu, a wręczcie społeczeństwo na inicjatywę w tym kierunku zdobyć się nawet nie potrafiło.

Lecz ten z mamy przeważnie szkoły własne, sami—możemy decydować o wychowaniu przyszłych pokoleń. I ładnie współdziałamy zapoczątkowaniu racjonalnego wychowania fizycznego. Jeden ze światłych pedagogów wprowadził do swej szkoły gimnastykę, wprowadził ją z całym pletyzmem i zrozumieniem rzeczy. Lekcjami gimnastyki kierował wyszkolony wychowawca; urządzano wycieczki w głąb kraju. I wie pan jak wynagrodzono tego znacznego dyrektora szkoły? „Co mi tam—mówiono—to za szkoła; tam tylko skakać przez sznur i włożyć się prożniacko od wsi do wsi uczą.“ Tableau!

Tak, panie drogi, taki jest u nas kąt przetrzenia na wychowanie fizyczne młodzieży. Ale pana obowiązkiem oddziaływać na te przeszarżałe, zbankrutowane pojęcia. Powinien pan w piśmie swym wytlumaczyć rodzicom, iż pojęcia o dobrem wychowaniu nie należy kojarzyć z naturalnym odruchem dziecka. Niech ono krzyczy, biega, niech chodzi po wsiach, niech bada kraj ojczysty i oddycha ozywczem powietrzem pól i lasów.

Niech palant, piłka nożna, tenis znajda zastosowanie jaknajszersze. Być może ucierpi na tem kleszcz ojcowca, być może, zamiast dwóch par, trzy pary spodni wypadnie mu kupić dla syna, ale da społeczeństwu człowieka zdrowego, zbudowanego normalnie, pełnego energii i inicjatywy, który pracę śmiało chwyci za ramiona.

Niech pan im wytłumaczy, że ich

Kalendarzyk.

Dziś: Jadwigi Wd. Teresy P. — Długosławy Jutro: Maryjana i Saturiana M. m.—Radziława
Wchód słońca: o g. 6 m. 26.
Zachód „ „ 5 „ 05.
Ubytek dnia „ „ 6gdz. 08 min.
Daty historyczne: 1384 r. Koronacja królowej Jadwigi w Krakowie.

Dzień 15 października. Ś-ej Teresy.

Sw. Teresa — śliczna lilia w ogrodzie Chrystusa, kosztowna perła w Jego koronie, serafin ziemski i matka zakonowi Karmelitańskiego urodziła się w m. Avila w Hiszpanii ze znakomych i pobożnych rodziców Alfonsa i Beatryksy Cepedo i otrzymała religijne wychowanie. Jeszcze siedmioletnim dzieckiem będąc i czytając żywoty świętych, Teresa chciała ponieść śmierć męczennią za wiarę wśród niewiernych, ale jej zamiar został udaremiony. Potem oddała się rozmyślaniom o wieczności. W 12 roku postrządała swą dobrą matkę i zgnębiona ta strata obrała sobie Najsw. Maryję za Matkę i opiekunkę, która Teresy nigdy nie opuściła. W 20 roku wystąpiła do Karmelitańskiego klasztoru, w którym często chorowała i cierpiła pokusy w ciągu 14 lat. Teresa wzbogacona cnotami, które wyrósła sobie u Stwórcy niebios za wstawieniem Matki Boskiej i św. Józefa, przy pomocy Boskiej i Piusa IV Papięza, przywróciła w męzkich i żeńskich karmelitańskich klasztorach upadłą niewiastkową karności i ścisłe zachowanie reguły. Zjąc bardzo surowo, często do Boga wolała albo cierpieć albo umrzeć. Osłabiona umartwieniami i wycieńczeniem, półogęzawsza swa siostry w 1582 r. oddała swą duszę Stwórcy, którą widziano wstępującą do nieba w postaci gołębic. Ciało jej spoczywa w kościele Karmelitańskim m. Alby.

Nie niszczyć książek i gazet; mięk czytają inni!

KRUSZYNSKI I PROSZOWSKI

Częstochowa, Aleja III-cia „dom własny.“
Pierwszorządny Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Kamieniarski i Sztukatorski
WYKONYWA: RZEZYBY, POMNIKI, ROBOTY BUDOWLANE I SZTUKATERJE. Telefon № 260.

RYDZEWSKI i S-ka
Biuro Techniczne w Częstochowie, Teopralna 13.
Telefonu № 1.

POLECAJA: Dynamo-maszyny, motory, wszelkie materiały instalacyjne Pasy, pompy wszelkiego rodzaju, rury, gazowe i kołowe.
Oferty na żądanie.

chowanę... za tak chować dzieci się nie powinno.

Tu biedny doktor rakaszki straszliwie... widzi pan, to też skutki, iż płuca moje...

Tak, tak powiedz im pan to wszystko. Nie zapomni pan im tego powiedzieć?

Drzażga.

Edward VII a przesilenie.

Król Edward pod niżejdnym już względem przełamł starą tradycję angielskiego ustroju konstytucyjnego...

Teraz nadeszła chwila, w której energiczny monarcha ma także czynnie wystąpić w polityce wewnętrznej państwa.

Anglia przechodzi ciężkie przesilenie parlamentarne. Stojące u steru stronniwo liberalne i reprezentowana w izbie lordów partja konserwatywna...

W takich warunkach uznał król Edward za stosowne wyjść z narzuconej sobie przez swycyżaj i tradycje postawy biiernej wobec zagadnień wewnętrzno-politycznych...

W kilka dni później otrzymał gicwny przywódcą opozycji konserwatywnej w Izbie lordów, lord Cawdor...

W innych krajach fakt taki nie wzbudziłby większego wrażenia. Ale w Anglii przywyżczono się tak do absolutnej bierności monarchy...

gimi sobie obozami, aby jakikółkolwiek kompromis doprowadzić do skutku.

Zapasy powietrzne w Niemczech.

(Korespondencja własna „Gazety Częstoch.”)

— X-O-X —

Frankfurt n.M., 9 paźdź.

Za przykładem Francuzów, którzy „wielkim tygodniem” w Reims zainaugurowali cały szereg „meetingów” awiacyjnych...

Meeting rozpoczął się pod jej wózbą. Lato jak zebra i dwa pierwsze dni sbeżyły na niczym...

Doniero onegdaj w d. 6 b. m. po południu licznie zebrana publiczność przeżyła kilka chwil emocji.

Pierwszy u startu stanął tryumfator berliński Rougier. Wzlotczono Voisnowski dwuplasczyczynowiec (tak się nazywa biplan po polsku) na wzmiarkowany „pomost”...

Po Rougierze пробуje szczęścia doniecyk Nervo, silnik jednak odmawia mu posłuszeństwa i niefortunny żeglarz grzęźnie w błocie.

Kolej na p. Euler'a, który zaczyna wcale niezłe, bo już przy pierwszym zakreście osiąga wysokość 15 metrów.

Na polu okazuje się znawca Rougier i również jak poprzednim razem, elegancko wzbija się do góry i satacza kręgi na wysokości 70 do 90 metrów...

Rougier stanowczo jest bohaterem dnia.

Po niefortunnej próbie Nierwo'go, szwajcra Sido (jednoplasczyczynowiec własnego pomysłu) staje u startu...

Był to widok, którego nie zapomna, świadkowie tej chwili. Na purpurowym tle nieba, błyskając białymi strzydy...

Dzień ten tak świetnie rozpoczęty zakończył się przyrąką nie spodzianką. Zapowiedziano wlot słynnego Latham'a na Antoinette'owskim jednoplasczyczynowcu.

W dniu 7 b. m. Latham przygotowuje się do wielkiej nagrody Frankfurta, z tym samym jednak skutkiem co w przeddzień. Honor Francji

podtrzymuje raz jeszcze Rougier, który w tym dniu uskutecznia trzy wspaniałe wloty, na wysokość mniej więcej 100 metrów.

Nareszczie i Niemcy mogą dać ujście patriotycznemu swym uczuciom. Entusjastycznym „hoch” i „hurra” witał każdy naidrobniejszy lego „tryumf”.

Nadzwyczajne horoskopy na przyszłość. Jeno francuzi uśmiechają się ironicznie.

Z prasy rosyjskiej.

W sprawie zleństw w kraju zachodnim.

Nowice Wremia” zamieszcza zarys „monarchistycznego” projektu organizacji zleństw w kraju zachodnim.

W gub. wileńskiej i kowelskiej oraz w kilku powiatach w gub. witebskiej i grodzieńskiej, gdzie przeżawa ludność katolicka, do pierwszej grupy zabrania wyhorazego zaliczone osoby pochodzenia rosyjskiego i wyzn...

W pozostałych powiatach kraju zachodniego, gdzie przeżawa ma ludność ruska, wydzieleni są tylko Polacy.

Taki sam podział na kurje ustanowiono dla zjazdów przedstawicieli gmin oraz do wyboru radnych gubernjalnych przez powiatowe zgromadzenia ziemskie.

Prezes, pewna liczba członków rady i wszyscy urzędnicy stojący na czele poszczególnych wydziałów gospodarki ziemskiej, powinni być pochodzenia rosyjskiego i nie mogą być wyznania katolickiego.

Z racji zjazdu „monarchistów” w Moskwie Mienszykow wystąpił jeszcze raz z „radami” dla „wyrstnych synów” trona i ojczyzny.

Wobec kłopotów politycznych, p. Mienszykowa, „Rosja stoi właśnie niezgodą wewnątrz, która odpowiada najlepiej charakterowi narodowemu”.

Péle - Néle.

Wysocę absorbujący sport aeroplanowy, wyciągnął swe piętno nie tylko na modach, ale i na literaturze...

W ubiegłą Niedzielę w czwartym dniu wielkiego meeting'u awiacyjnego w Jarvis pod Paryżem...

sią niemożliwy ścisk. Polamano barjer, puszczone w ruch wyprężone butelki, la ski, pięści, zbrzozno wszystko co się dało zburzyć.

W Moulines, na tym serym miejscu, gdzie przed parą tygodniami zginęła tragiczną śmiercią żółta balona „Bébélique”...

Została opublikowana decyzja „Komitetu admirałskiego”, w kwestii organizacji specjalnej, łodzi podwodnych Floty podwodna ma się dzielić na: dywizje, brgady poszczególnie, dywizyjony oddziały.

W petersburskim sądzie okręgowym w niedawnej przyszłości ma być rozprawywana sprawa J.aidy Łapszinoj, córki zmarłego „króla zapalek” oskarżonej o znieszczenie testamentu...

Dochodzenia prasowe w sprawie byłego towarzyszca ministra rolnictwa Nikitina zakończone. Został sporządzony akt który zarzca Nikitinowi, szeregi innych nadużyć służbowych.

Syn, zmarłego samobójczą śmiercią senatora Kowalewskiego, wychowaniec instytutu paźów, w tych dniach został zdegradowany na zwyczajnego szeregowca...

Do moskiewskiego gubernialnego zarządu ziemskiego, przyszedł cyrkularz ministerjum spraw wewnętrznych...

W pokojach cesarskich w Krasnem Siole dokonana została smiała kradzież. Zginęły serwetki ze stołów, kandelabry...

Kronika.

Wieczór wokalno-muzykalny. Towarzystwo śpiewacze „Lutnia” w sobotę d. 16 b. m. o godz. 7 i pół wieczorem w lokal wspaniałym urządza wieczór wokalno-muzykalny...

Bilety wejścia można nabywać w kancelarji Lutal codziennie od godz. 8 do 10 wieczorem.

Nowe Towarzystwo Muzyczno-Teatralne. Otwarcie nowozałożonego Towarzystwa „Muzyczno-Teatralnego” przy filharmonji „Czestochowianka” odbędzie się w dn. 17 b. m. tj. w niedzielę o g. 8 po południu w połączeniu z koncertem...

Kinematografu. Po za pokazami kinematograficznymi w teatrze miejscowym dyrektaja wprowadził popis M-le de Boha, transformacji, przyciągającej się przed ekranem...

Wyciągi cyklistów. Konstulat miejscowy W. T. C. ogłasza, za naszym pośrednictwem, program wyciągów, odbyć się mających w Niedzielę d. 17 b. m.

Wyciąg I-szy: od Metowa do Koniecpola i z powrotem dla jeźdźców 1-iej klasy i innych - wpisowe 1 rb. 50 kop.

Wyciąg II-gi: Dla członków konstulatu miejscowego. Dystans 20 wiersi. Onydwia biegi bez leaderów. Punkt zborny w cykłodromie o 8 3 rano.

